

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส กับเอกลักษณ์บทบาททางเพศ ส่วนวัตถุประสงค์เฉพาะในการศึกษามีดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศแตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศแบบใด จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงสุด และต่ำสุด

สมมติฐานในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และเอกลักษณ์บทบาททางเพศแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสแตกต่างกัน โดย

1. กลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนี กลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิง และกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะที่ไม่ชัดเจน
2. กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนีจะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิง กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะที่ไม่ชัดเจน
3. กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะที่ไม่ชัดเจน จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ข้าราชการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข และพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งชายและหญิง ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี นับถือศาสนาพุทธ แต่งงานแล้วและยังอยู่ร่วมกัน กับคู่สมรส จำนวน 400 คน เป็นชาย 200 คน หญิง 200 คน สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามลักษณะที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรวัดบทบาททางเพศ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยอาศัยคำคุณศัพท์ จากผลงานวิจัยของนิตยกุล อรรถนพวรรณ (2529) นำมาพัฒนาต่อตามแนวทางของ Bem (1974)
2. มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส ซึ่งผู้วิจัยแปลจาก Marital Satisfaction Scale ของ Roach และคณะ (1981)
3. มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสโดยสรุปจำนวน 1 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ติดต่อของหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงสถานที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยถือหนังสือราชการไปติดต่อกับตนเอง การแจกแบบสอบถาม โดยแจกผ่านหัวหน้างานแต่ละสายงานและขอให้หัวหน้างานเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามคืนแก่ผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ วิเคราะห์ดังนี้

1. การวัดบทบาททางเพศ

1.1 คำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาททางเพศ ในข้อกระทงที่วัดลักษณะความเป็นชาย และข้อกระทงที่วัดลักษณะความเป็นหญิงของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน

- 1.2 นำค่ามัธยฐานเลขคณิตในข้อ 1.1 มาหาค่ามัธยฐาน เพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 ประเภท ตามลักษณะบทบาททางเพศ
2. การวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยคำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจในชีวิตสมรส
3. วิเคราะห์ความแตกต่างของความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และเอกลักษณ์บทบาททางเพศแตกต่างกัน 4 แบบ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง
4. เมื่อพบผลปฏิกริยาร่วมของตัวแปรมีนัยสำคัญ จึงวิเคราะห์หิมเบิลเมนเอฟเฟค เพื่อทำความเข้าใจ และอธิบายได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. เมื่อพบผลความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมีนัยสำคัญ จึงทำการทดสอบภายหลังด้วยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และเอกลักษณ์บทบาททางเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสแตกต่างกัน โดย

1. กลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนี และลักษณะความเป็นชาย มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิง และลักษณะที่ไม่ชัดเจนดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนี มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิง และลักษณะที่ไม่ชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

1.2 กลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิง และลักษณะที่ไม่ชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

1.3 กลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนีและลักษณะความเป็นชาย มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสไม่แตกต่างกัน

2. กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนีและลักษณะความเป็นหญิง มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะที่ไม่ชัดเจน โดย

2.1 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนี มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย และลักษณะที่ไม่ชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

2.2 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิง มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและลักษณะที่ไม่ชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

2.3 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะแอนโดรจีนีและลักษณะความเป็นหญิง มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสไม่แตกต่างกัน

2.4 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย และลักษณะที่ไม่ชัดเจน มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสไม่แตกต่างกัน

3. กลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะที่ไม่ชัดเจน และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชาย และลักษณะที่ไม่ชัดเจน มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาททางเพศของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย โดยการจับคู่คู่สมรสตามลักษณะบทบาททางเพศ เพื่อศึกษาว่า ลักษณะบทบาททางเพศของคู่สมรสจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสในลักษณะใด

2. ควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่กว้างกว่านี้ โดยมีการกระจายของกลุ่มตัวอย่าง และมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้เป็นตัวแทนของประชากร (Probability Sampling)

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์บทบาททางเพศกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเท่านั้น ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาททางเพศของคู่สมรส และเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส อาทิเช่น ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศ (Sex Role Orientation) ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางเพศ (Sex Role Expectation) ทัศนคติต่อบทบาททางเพศ (Sex Role Attitude) และค่านิยมของบทบาททางเพศ (Value of Sex Role) จึงควรมีการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มเติม